ולחרמים. אם החרימו מנכסיהם הוי חרם לבדק הבית וקדשים וכן אם אמר ערכי עלי[1] נערך: **אבל לא למכות.** להחזיק שערותיהן בחזקת סימן ללקות ולהעניש: **מתני' גירשתיה.** קבלתי את גיטה: **והרי היא קטנה.** עכשיו כשאמר עליה כך: **נאמן.** לפוסלה מן הכהונה: **והרי היא גדולה.** משגדלה אמר כן ונקטינוהה לא אמר אינו נאמן ומותרת לכהן: **נשבית.** הרי היא פסולה לכהונה משום ספק זונה ובגמרא מפרש טעמא: **גמ' ריש"א בידו.** בעודנה קטנה בידו לקדשה לאחר ולחזור ולקבל גט הימנו הלכך נאמן דמה לו לשקר אי בעי פסיל לה: **סיפא לאו בידו.** לקדשה משגדלה ולא למוסרה ביל עובד כוכבים לא גדולה ולא קטנה: **והרי בידו.** כשהיא קטנה: **להשיאה לאחר.** לגולד מאלמנה לכ"ג דאמר לקמן בפרק בתרא (דף עד:) עמוני ומואבי כותי נתין חלל וממזר מלרי ואדומי שבאו על הגיות לוייה וישראלית פסלוה: **כר' דוסתאי בן יהודה.** ס"ל לתנא דידן דאמר לקמן (דף עז.) בנות ישראל מקוה טהרה לחללים דבת חלל זכר כשרה לכהונה שאשתו טהרה את זרעו וכיון דבתו כשרה אלמנתו כשרה דכל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו[2] הלכך אין בידו לפסול בתו קטנה מן הכהונה ופ"ת הרי בידו לפסלה בקידושין וגירושין התם מכהונה פסיל לה מתרומה לא פסיל לה אם בת כהן היא אבל נשבית פסולה אף מן התרומה: **והרי בידו להשיאה לממזר.** דקיימא לן (לקמן דף סח.) קידושין תופסין בחייבי לאוין ביד האב להשיאה לו בעבירה ותפסל מן התרומה: **אין קידושין תופסין בחייבי לאוין.** דאין ביד האב להשיאה אלא למי שקידושין תופסין בה והא דר"ע לקמן בפרקין (סט:): ה"ג **הרי בידו להשיאה אלמנה לכ"ג וכר' סימאי.** כלומר אם אלמנה היא הרי בידו להשיאה לכ"ג ואפי' לר"ע דאע"ג דחייבי לאוין היא מודה ר' עקיבא דקידושין תופסין לו בה: **וכדרבי סימאי.** דאמר מן הכל שהן חייבי לאוין עושה ר' עקיבא הולד ממזר דקסבר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין חוץ מאלמנה לכ"ג: **שהרי אמרה תורה אלמנה לא יקח.** וסמיך ליה ולא יחלל זרעו בעמיו דמשמע חללין הוא עושה זרעו שמחוללין מן הכהונה ואינו עושה ממזרין וכיון דאין הולד ממזר ש"מ ס"ל קידושין תופסין בחייבי לאוין דכהונה דאי אין קידושין תופסין הוי הולד ממזר כדתנן בפרקין (לקמן סו:) כל שאין לה קידושין עליו הולד ממזר: **כרבי ישבב.** מתני' כרבי ישבב אליבא דרבי עקיבא ס"ל דאמר בוא וגלוה על עקיבא בן יוסף שמרבה פסולין בישראל שהיה אומר כל שאין לו ביאה בישראל הולד ממזר כל אין בישראל באשה שיבא עליה הולד שולד מאותה ביאה ממזר: **הניחא אי טעמא דנפשיה קאמר.** ואלא לאפוקי מדר' סימאי לחודיה אתי לאיפלוגי לאוין דכהונה לחודייהו אלא כלל הוא בידו שכל ביאה שהיא בעבירה הולד ממזר ושפיר מתרלינן למתני' דאין קידושי עבירה קידושין ואין ביד האב להשיא בתו למי שמחללה בביאתו: **אלא אי לאפוקי מדר' סימאי אתי.** ולא להוסיף אלא אחייבי לאוין דכהונה אבל במלרי ואדומי חוץ ג' דורות שהן חייבי עשה מודה דקידושין תופסין לו בה הרי בידו להשיאה להן והן מחללין אותה מתרומה ומן הכהונה כדלקמן (דף עד:): **ותסברא.** דהאי סיומא דלעיל סיומא הוא וטעמא דרישא משום דבידו הוא נהי דבידו לקבל קידושין מאיש שבא לקדשה: **אילו אמר האי גברא לא ניחא לי.** לקדשה מי מלי וכו': **לאיש אסרה.** על הכל שאין אנו יודעים למי וכי אמר הזה המיירה לזה: **לגישואין הימניה.** אם נערה אם קטנה אבל בבוגרת לא מישתעי קרא דנערה כתיב הלכך לא מהימנן משגדלה: **בשבויה.** לא דימנוהו כלל: **מתני' יש לי בנים.** ואין[3] מאשתו זקוקה ליבום: **יש לי אחים.** זקוקה ליבום והיא היתה עד הנה בחזקת שאינה זקוקה: **גמ' בשעת קידושין אמר יש לי בנים.** כדי שלא תלגג מן הייבום ותתלגה לו ומיהו כשקידשה לא אמר על מנת: **בשעת קידושין ואין נאמן במה שאמר בשעת מיתה.** דקושטא קאמר שלא יהא עון תלוי בו אבל מתני' שלא אמר בשעת קידושין אין לי אחים כי אמר השתא יש לי אינו נאמן דלגעורה קא מכוין: **דקא מרע לדיבוריה.** [4]בשעת קידושין: **דלא מוחזק לן.** הא גברא בשעת מיתה לא נחתי ולא בנני וקיימא הך איתתא בחזקת שאינה זקוקה ליבום הלכך אמר יש לי בנים אחזקה קמייתא הוא דקא מוקים לה הלכך נאמן ואי אתי אח לאחר מכאן ואמר אחוה דמיתנא אנא לאו כל כמיניה דאמר לחזקה: **אמר יש לי אחים.** ואין לי בנים לאו כל כמיניה דמפקינן לה מחזקה: **ברייתא.** דקא"ר נתן נאמן לאסור:

נאמן לנדרים ולחרמים ולהקדשות ולערכים אבל לא למכות ולעונשין: מתני' [1]קדשתי **את בתי**[5] קדשתיה וגרשתיה כשהיא קטנה והרי היא קטנה נאמן [2]קדשתיה וגרשתיה כשהיא קטנה והרי היא גדולה אינו נאמן [3]נשבית ופדיתיה בין שהיא קטנה בין שהיא גדולה אינו נאמן: **גמ'** מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא רישא בידיה סיפא לאו בידיה ולא והרי בידו להשיאה לחלל דקא פסלה מכהונה הא לא קשיא [4]כרבי דוסתאי בן יהודה דאמר בנות ישראל מקוה טהרה לחללין והרי בידו להשיאה לממזר כרבי עקיבא [5]דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין הרי בידו להשיאה אלמנה לכהן גדול וכר' סימאי [6]דתניא ר' סימאי אומר מן הכל עושה ר' עקיבא ממזר חוץ מאלמנה לכהן גדול שהרי אמרה תורה [1]לא יקח [2]ולא יחלל חללים עושה ואין עושה ממזרים כר' ישבב דאמר בואו ונצווה על עקיבא בן יוסף שהיה אומר כל שאין לו ביאה בישראל הולד ממזר הניחא לר' ישבב אי לטעמיה דנפשיה שפיר אלא אי לאפוקי מטעמא דר' סימאי קאתי הרי בידו להשיאה לחייבי עשה אמר רב אשי ותסברא רישא משום דבידו הוא נהי דבידו לקדשה בידו לגרשה ועוד אילו אמר האי דלא ניחא בגוה מי מצי מקדש ניהליה בעל כרחיה אלא אמר רב אשי רישא רחמנא הימניה [3]כרב הונא [4]דאמר רב הונא אמר רב [5]מנין לאב שנאמן לאסור את בתו מן התורה שנאמר [3]את בתי נתתי לאיש אסרה הזה התירה [6]בנישואין הימניה רחמנא לאב בשבוייה לא הימניה: **מתני'** [7]מי [8]שאמר בשעת מיתתו יש לי בנים נאמן [9]יש לי אחים אינו נאמן: **גמ'** אלמא נאמן להתיר ואין נאמן לאסור נימא מתניתין דלא כר' נתן דתניא [1]בשעת קידושין אמר יש לו בנים בשעת מיתה אמר אין לו בנים בשעת קידושין אמר אין לו אחים בשעת מיתה אמר יש לו אחים נאמן להתיר ואין נאמן לאסור דברי רבי ר' נתן אומר אף נאמן לאסור אמר רבא שאני התם כיון דבשעת מיתה קא הדר ביה [2]אימא קושטא קאמר אמר ליה אביי ולאו כל דכן הוא השתא ומה התם דקא מרע ליה לדבוריה אמרת קושטא קאמר מתני' דלא קא מרע ליה לדבוריה לא כ"ש אלא אמר אביי [3]מתני' דלא מוחזק לן באחי ולא מוחזק לן בבני דאמרינן כיון דלא מוחזק לן בבני ולא באחי אמר יש לי בנים נאמן יש לי אחים אינו נאמן לאו כל כמיניה דאסר לה אכולי עלמא ברייתא דמוחזק

ריבוי שערות סמכינן אריבוי שערות דאין דרכם לגלח קודם י"ג שנה[6] אי נמי אם הם גדולים בקומה יש לסמוך על הסימנים והקומה ואפי' אין לו כי אם ב' שערות אבל הכא מיירי שלא הביא רק ב' שערות ולא הגדיל בקומה ולכך קאמר גמרא דלמכות ועונשין אינו נאמן עוד פר"י שיטה אחרת דבמקום סימנין א"ל עדות שניים[2] וא"ת א"כ מה אנו צריכין לנאמנותו של אביו דמיירי הכא שאביו העיד שכבר עבר שנה או שנתים שאבל בנו אבל בא על הערוה והיה גדול כשעשה את העבירות אבל אין אנו יודעים אם היו לו [3]שניים באותו הזמן או סימנים ובא לאסמעינן דהאב נאמן לומר לאותו הזמן היו לו שניים או סימנים דהיינו שתי שערות והא דלא משיב סימנין אד מיינייהו נקט:

נאמן לנדרים. דעד אחד נאמן באיסורין[4] מימה הא אין נאמן אלא בדבר [5]שבידו וי"ל כיון דסופו ליגדל[6] עשאוהו כדבר שבידו מיהו קשה מאי איריא אב אפי' אחר נמי וי"ל דאב דייק טפי לדעת שניו לפי שעליו מוטל להודיעו לאחריה[7] ולכך לאב עשאוהו כבידו ולא לאחריה:

[**כר' דוסתאי וכו'.** פרש"י כיון שבתו כשרה אלמנתו כשרה וכו' וי"ל אומר טעם אחר דאם היה פוסלה בביאתו לא היו הבנים כשרים דה"ל כמאן שנשא חללה דלכ"ע הולד חלל. [8] ת"י]:

רבי

דאמר אין קדושין תופסין בחייבי לאוין. אין קדושין תופסין לאסה האסורה על המקדשה בלאו, ופליגי דבנן עליה ואמרי בחייבי כריתות הוא דלא תפסי אבל בחייבי לאוין תפסי (שושה יח:). בהמולך (מד:) בברייתא המחזיר גרושתו ר"ע אומר אין לי בה קדושין (כתובות כט:). **מן הכל עושה ר' עקיבא ממזר.** כל העולדים ממייבי לאוין (כתובות כט:). **מנין לאב שנאמן לאסור את בתו.** כשהיא קטנה או נערה שנידון לקדשה, כדלמרינן בפרק נערה שנתפתתה (מו:) מנין שאם אמר קדשתיה לפלוני שהוא נאמן לאוסרה על הכל (כתובות כב.). **לאיש אסרה.** לכל העולם, ולא יהיעון לומר, וכי אמר הזה הותרה לו (שם ע"ש). המשך בסוף המסכת.

מוסף רש"י

דאמר אין קדושין תופסין בחייבי לאוין. אין קדושין תופסין לאסה האסורה על המקדשה בלאו, ופליגי דבנן עליה ואמרי בחייבי כריתות הוא דלא תפסי אבל בחייבי לאוין תפסי (שושה יח:). בהמולך (מד:) בברייתא המחזיר גרושתו ר"ע אומר אין לי בה קדושין (כתובות כט:). **מן הכל עושה ר' עקיבא ממזר.** כל העולדים ממייבי לאוין (כתובות כט:). **מנין לאב שנאמן לאסור את בתו.** כשהיא קטנה או נערה שנידון לקדשה, כדלמרינן בפרק נערה שנתפתתה (מו:) מנין שאם אמר קדשתיה לפלוני שהוא נאמן לאוסרה על הכל (כתובות כב.). **לאיש אסרה.** לכל העולם, ולא יהיעון לומר, וכי אמר הזה הותרה לו (שם ע"ש).

מוסף תוספות

א. דסמכינן ארובא, ואפי' למאן דחייש למיעוטא מודה בהא דמילתא דלא שכיחא היא כלל. תוס' הרא"ש. ב. אף למכות ועונשין. שם. ג. לאביי דאמר בפ' הנזקין (גיטין נד.) גבי טהרות שעשיתי עמך נטמאו דלא מהימן אלא היכא דהוי בידו, ורבא נמי לא פליג אלא היכא דכי הוו בידו דבזמנא קמייתא דאשכחתיה לא אמר ליה ובחר הכי אמר ליה דאינו נאמן. תוס' הרא"ש. (ועי' תוס' רשב"ץ ותוס' טוך שהקשו רק לאביי ועי' לקמן דף סה: תוס' ד"ה נטמאו ועי' פנ"י). ד. שמאליו נעשה גדול הילכך בקל יש לנו להאמינו ולהוציאו מחזקת קטן. שם. ה. ורודע שסומכין עליו ודמי קצת להא דאמרינן לקמן (עד.) ג' נאמנים על הבכור, חיה ואביו ואמו. שם.

תוס' ר"י הזקן

עד דאמר אין משמע. ומסתברא לחומרא עד דאמר אין משמע* ומכאן אתה למד דליכא מ"ד דע"מ שירצה שלא יאמה משמע. ואע"ג דבפרק כל הגט (גיטין כה, ב)** אמרינן דמ"ד רצה האב אינה מקודשת סבר אין בריר. (ו)קו"ל ביו"ט פרק בתרא (לח, א) דבדאורייתא אין בריר. (ו)מסתברא דהאי שיטה אליבא דמאן דלית ליה ע"מ כמעכשיו הוא ואין הקדושין כלום בשעת נתינה, אלא בשעת רצוי האב הוא דצריכינן למימר כשנתרצה האב הובור הדבר דבשעת נתינה הוו קדושין, אבל לרבי דס"ל ע"מ כמעכשיו דמי תנאה הוא ולא צריכינן לבריר שהרי מקודשת משעה ראשונה ויתקיים התנאי, והיינו דסתם לן תנא במתני' רצה האב מקודשת כמו שבארנו שם. **מתני'.** נשבית ופדיתיה. והרי היא פסולה לכהונה משום ספק זונה אינו נאמן, ובגמ' מפרש. **גמ'.** רישא. נאמן לפסלה לכהונה כשהיא קטנה וגבי גדולה או שבויה אינו נאמן לפסלה לכהונה. רישא בידו. לקדשה לאחר ויתן לה גט והיא פסולה לכהונה, הלכך נאמן דמה לו לשקר איכבי פסיל לה. **סיפא לאו בידו.** לא לקדשה משגדלה ולא למסרה ביד עובדי כוכבים. **נהי דבידו לקדשה.** לקבל הקדושין ממי שבא לקדשה. בידו לגרשה. והגירושין פוסלין אותה לכהונה. וקדושין עצמן אינן בידו אלא*** מחלקו ממי שירצה ליתן. **היכא דחמנא.** בין לאסור בין להתיר. **אסרה.** על הכל, שאין אנו יודעין דהוי אמר לזה התירה הלכך כי אמר קדשתיה נאמן לאוסרה וכי אמר גרשתיה נאמן להתירה לכל העולם, ומיהא אסורה לכהן, וקרא בנערה משתעי ולא בבוגרת ומשום הכי אינו נאמן אפילו בשואין הימנה רחמנא. כלומר היתר או אסור הבא מחמת נשואין, אבל לומר שבויה היא לא הימניה. **מתני'.** יש לי בנים. ואין אשתו זקוקה ליבם. **נאמן.** ואפילו מוחזק לן דאית ליה אח כדאיתא ביש נוחלין [ב"ב קלד, ב]. יש לי אחים. ואשתו זקוקה ליבם, ועד הנה היתה בחזקת שאינה זקוקה. **גמ'. בשעת קידושין.** לא אמר לה על מנת אלא אמר לה שיש לו בנים או שאין לו אחים כדי שתרצה[1] לו שלא תדאג מן היבום. **להתיר.** כלומר ממה שאמר בשעת קידושין ואינו נאמן ממה שאמר בשעת מיתה. **אף לאסור.** אלמא אע"ג דאמר בשעת קידושין אין לי אחים הואיל ובשעת מיתה אמר יש לי אחים נאמן וכ"ש אם לא דבר כלום עד עתה דנאמן כי אמר יש

סא א מיי' פ"י מ מהל' מיסורי ביאה הלכה כד סמג לאוין רכא טוש"ע טור"ע סימן לו סעיף כה:
סב ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף כו:
סג ג מיי' שם טוש"ע אה"ע סי' ז סעי' ח:
סד ד מיי' פ"ט מהלכות אישות הלכה י טוש"ע אה"ע סי' לז סעיף כ:
סה ה מיי' פ"ג מהלכות יבום הלכה א סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סי' קנו סעיף ו:
סו ו מיי' שם הלכה ב וסמג שם טוש"ע אה"ע סי' קנו סעיף ו:
סז ז טוש"ע אה"ע סי' קנו סעיף ז:
סח ח טוש"ע אה"ע סי' קנו סעיף ו:

תוס' ר"י הזקן (המשך)

לי אחים. ומאחים מקשה דאילו מבנים מצינן למימר דנאמן כל כמה דלא הדר ביה. [שאני התם. בברייתא כיון דהדר ביה] מדיבוריה קמא ודאי בשעת (קדושין) [מיתה] קושטא קאמר שלא יהיה זה הענן תלוי בו, אבל מתני' שלא אמר בשעת קדושין יש לי אחים, כי אמר השתא יש לי אחים לצעורה ולמיסרה קא מכוון. ודעת אביי דכ"ש היא. הלכך לפום האי טעמא אע"ג דמוחזק לן באחי ואמר אין לי אחים בשעת מיתה נאמן הואיל ובידו לגרשה, כדגרסינן ביש נוחלין [שם] ההוא דמוחזק לן דלית ליה ואמר בשעת מיתה דלית ליה, אמר רב יוסף למאי נחוש לה חדא דהא מוחזק לן דלית ליה אחי, ועוד הא אמר בשעת מיתה דלית ליה אחי, מדקאמר ועוד ש"מ דה"ק רעוד אפילו מוחזק דאית ליה אחי, ורבנן שמואל כתב שם (כאן) [כנ]. ור' נתן אמר אף נאמן. מדברים שהיא אוסרה, ואע"ג דמכחיש עצמו קאמר ר' נתן דנאמן בשעת מיתה לאסרה, כ"ש במתני' דליכא הכחשה. ושני רבא דהיא הנוחנת שיהיה נאמן ומתני' ובריתא כולהו מיירי בחד גוונא דלא מוחזק לן לא באחי ולא בבני. ואקשי אביי דכ"ש הוא, אלא ודאי בתרי גוני איירי דמתני' דקאמר דאומר יש לי אחים אינו נאמן איירי דלא מוחזק לן באחי, הלכך אינו נאמן שרוצה לאוסרה ולאו כל כמיניה, ורישא דקאמר יש לי בנים נאמן אע"ג דאית ליה אחי ולא מוחזק לן [בבני] דנאמן מטעם הואיל ובידו לגרשה כדאיתא ביש נוחלין, ואע"ג דקאמר התם דלא מוחזק לן באחי, הכי פירושא, אי מהתם ה"מ דרישא דומיא דסיפא מה סיפא דלית ליה אחי אף רישא דלית ליה אחי וכו'. הלכך באמר יש לו בנים נאמן הואיל ובידו לגרשה. ואע"ג דבעל שאמר גרשתי את אשתי דבידו לגרשה חולצת ולא מתייבמת, שאני התם דקא מרע לנשואין והואיל וחזינן לה דיתבא תותי בעלה ולא נפק עלה קלא דאיגרשא, משום בידו לגרשה לא מהימנינן ליה אלא לחומרא. אבל יש לי בנים דאמלתא אחריתי קא מסהיד לה מרע להו לנשואין משום בידו לגרשה מהימנינן ליה בין לקולא בין לחומרא. **ברייתא דאתחזק לן באחי ולא בבני.** דקאמר יש לו בנים בשעת קדושין וקאמר רבי דהאי דקאמר יש לי בנים או אין לי אחים בשעת קדושין, מה לו לשקר, מאי אהני בדוריה לדצויי להתקדש הרי יכול לרצותה בדרך אחר שיאמר לה שיגרשנה מחיים אם תצטרך ויעשה לה תנאי אי על זה, הלכך מה לו לשקר.

*אינו מובן דאדרבה קולא הוא דכל זמן דלא אמר אין אינה מקודשת ועוד דודאי הלכה כת"ק ועי' רמב"ם בפ"ז מהל' אישות וצ"ע (ד"ו). **נראה שצ"ל דבפ' כל הגט משמע דמ"ד דלא אמרינן בדיבה אפי' רצה האב אינה מקודשת וקו"ל ביו"ט וכו'. ***אולי צ"ל אלא דיכול למוסרה למי שירצה לקדשה.

רבי סבר מה לי לשקר. פי׳ הקונטרס דשעת קידושין כעדים דמו ועקר ליה לחזקה (ו) דהא מחזקינן ליה מעיקרא בחמי ולא בבני וקיימא לה הך איתתא בחזקת שאין זקוקה ליבם וכי אתי בשעת מיתה לאפוקה מחזקתה לאו כל כמיניה ור׳ נתן סבר מה לי לשקר מחזקה דמי ולא אתי חזקה ועקרה חזקה פי׳ מעיקרא הוא דאי אתיא בחזקה שזקוקה ליבם שהרי מוחזק לן בחמי ולא בבני וכי הדר ואמר בשעת קדושין יש לי בנים אי לאו דהדר ביה בשעת מיתה הוה מהימן דאמרי׳ מה לי לשקר אי למיפטרה מיבם קאתי מצי למיפטרה בגיטא שעה אחת קודם מיתתו [ואין נראה לר״י שנאמרין אומו דמה שאמר בשעת קדושין שהרי דעתו לקיימה אלא נראה לפרש מגו דאי בעי יכתוב לה גט בשעת קדושין לגרשה כ״ז שילדה אע״ג דאסור לגרש בגט (ז) ישן (ח) מ״מ כיון דליעבד מהני (ט) תשיב ספיר מגו (י) מ״ר] אבל כי הדר ביה בשעת מיתה אוקמא אחזקה קמייתא דשבר מה לי לשקר כחזקה דמי ואין לו לעקור החזקה שהיתה קודם הקדושין מיהו אי לא הדר ביה שריא לעלמא משום דאין אדם חוטא ולא לו ואילו היתה זקוקה הוה הדר בשעת מיתה וא״ת א״כ אמאי מוקי מתני׳ דלא מוחזק לן בחמי אפי׳ מוחזק לן בחמי יהא נאמן (כ) דמה שאמר יש לי בנים מעשה דפירש הקונטרס דאין אדם חוטא ולא לו וי״ל משום דתנן במתני׳ יש לי אחים אינו נאמן משום הכי צריך לאוקמיה בהכי אי נמי י״ל דאי מוחזק לן בחמי לא יהא נאמן דמה שאמר בשעת מיתתו יש לי בנים דבשעת מיתה לא שייך למימר פטר לה בגיטא דשמא אין לו בנים ואם דאמרה ליה קדושיי לך (א) אפ״ה לא שביק (ב) אינש מצוה דרמיא עליה ועביד מצוה דלא רמיא עליה: מי שיש לו שתי כיתי בנות: וצריכא דאי אשמעינן קמייתא בהך קאמר ר׳ מאיר דכיון דאיכא זוטרא מינה להך גדולה קרי לה אבל בהא אימא מודי ליה לר׳ יוסי דקטנה להך קטנה דכולהו קרי לה ואי איתמר בהא בהא קאמר ר׳ יוסי אבל בהך אימא מודי ליה לר״מ צריכא למימרא דר״מ סבר מחית אינש נפשיה לספיקא ור׳ יוסי סבר לא מחית אינש לספיקא והאיפכא שמעינן להו (ג) דתנן (ד) הנודר עד הפסח אסור עד שיגיע עד שיהא פסח אסור עד שיצא עד פני פסח רבי מאיר אומר (ה) אסור עד שיגיע רבי יוסי אומר עד שיצא אמר רבי חנינא בר אבדימי אמר רב מוחלפת השיטה (ו) והתניא (ז) זה הכלל כל שזמנו קבוע ואמר עד פני רבי מאיר אומר עד שיצא רבי יוסי אומר עד שיגיע אמר אביי מחלוקת בשתי כיתי בנות אבל בכת אחת דברי הכל גדולה (ח) ממש קטנה ממש אמצעית בשמה קרי לה אמר ליה רב אדא בר מתנה לאביי אלא מעתה

אמצעית

דמוחזק לן באחי ולא מוחזק לן בבני דאמרינן מה לי לשקר מאי קאמר למיפטרה מיבם מצי אמר פטרנא לך בגיטא (ט) רבי סבר מה לי (י) לשקר כי עדים דמי ואתו עדים עקרי חזקה (א) ורבי נתן סבר מה לי לשקר כי חזקה דמי לא אתי חזקה ועקרה חזקה לגמרי: **מתני׳** (ב) המקדש את בתו סתם אין הבוגרות בכלל (ג) מי שיש לו שתי כיתי בנות משתי נשים ואמר קדשתי את בתי הגדולה ואיני יודע אם גדולה שבגדולות או גדולה שבקטנות או קטנה שבגדולות שהיא גדולה מן הגדולות (ד) שבקטנות כולן אסורות חוץ מן הקטנה שבקטנות דברי ר׳ מאיר רבי יוסי אומר (ה) כולן מותרות חוץ מן הגדולה שבגדולות קדשתי את בתי הקטנה ואיני יודע אם קטנה שבקטנות או קטנה שבגדולות או גדולה שבקטנות שהיא קטנה מן (ו) הקטנות שבגדולות כולן אסורות חוץ מן הגדולה שבגדולות דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר (ז) כולן מותרות חוץ מן הקטנה שבקטנות: **גמ׳** הא קטנות בכלל שמעת מינה (ח) קידושין שאין מסורים לביאה הוו קידושין (ט) הכא במאי עסקינן כשאין שם אלא גדולה וקטנה והא בוגרות קתני מאי בוגרות בוגרות דעלמא פשיטא בוגרות מאי עבידתייהו (י) הכא במאי עסקינן דשויתיה שליח מהו דתימא כי מקבל קידושי אדעתא דידה קא מקבל קמ״ל לא שביק אינש מידי דאית ליה הנאה מיניה ועביד מידי דלית ליה הנאה מיניה מי לא עסקינן (יא) אינש מצוה דרמיא עליה ועביד מצוה דלא רמיא עליה: מי שיש לו שתי כיתי בנות: וצריכא דאי אשמעינן קמייתא בהך קאמר ר׳ מאיר דכיון דאיכא זוטרא מינה להך גדולה קרי לה אבל בהא אימא מודי ליה לר׳ יוסי דקטנה להך קטנה דכולהו קרי לה ואי איתמר בהא בהא קאמר ר׳ יוסי אבל בהך אימא מודי ליה לר״מ צריכא למימרא דר״מ סבר מחית אינש נפשיה לספיקא ור׳ יוסי סבר לא מחית אינש לספיקא והאיפכא שמעינן להו (יב) דתנן (יג) הנודר עד הפסח אסור עד שיגיע עד שיהא פסח אסור עד שיצא עד פני פסח רבי מאיר אומר (יד) אסור עד שיגיע רבי יוסי אומר עד שיצא אמר רבי חנינא בר אבדימי אמר רב מוחלפת השיטה (טו) והתניא (טז) זה הכלל כל שזמנו קבוע ואמר עד פני רבי מאיר אומר עד שיצא רבי יוסי אומר עד שיגיע אמר אביי מחלוקת בשתי כיתי בנות אבל בכת אחת דברי הכל גדולה (יז) ממש קטנה ממש אמצעית בשמה קרי לה אמר ליה רב אדא בר מתנה לאביי אלא מעתה

אמצעית

דמוחזק לן באחי ולא מוחזק לן בבני דאמרינן מה לי לשקר מאי קאמר למיפטרה מיבם מצי אמר פטרנא לך בגיטא (ט) רבי סבר מה לי (י) לשקר כי עדים דמי ואתו עדים עקרי חזקה (א) ורבי נתן סבר מה לי לשקר כי חזקה דמי לא אתי חזקה ועקרה חזקה לגמרי: **מתני׳** (ב) המקדש את בתו סתם אין הבוגרות בכלל (ג) מי שיש לו שתי כיתי בנות משתי נשים ואמר קדשתי את בתי הגדולה ואיני יודע אם גדולה שבגדולות או גדולה שבקטנות או קטנה שבגדולות שהיא גדולה מן הגדולות (ד) שבקטנות כולן אסורות חוץ מן הקטנה שבקטנות דברי ר׳ מאיר רבי יוסי אומר (ה) כולן מותרות חוץ מן הגדולה שבגדולות קדשתי את בתי הקטנה ואיני יודע אם קטנה שבגדולות או קטנה שבקטנות או גדולה שבקטנות שהיא קטנה מן (ו) הקטנות שבגדולות כולן אסורות חוץ מן הגדולה שבגדולות דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר (ז) כולן מותרות חוץ מן הקטנה שבקטנות: **גמ׳** הא קטנות בכלל שמעת מינה (ח) קידושין שאין מסורים לביאה הוו קידושין (ט) הכא במאי עסקינן כשאין שם אלא גדולה וקטנה והא בוגרות קתני מאי בוגרות בוגרות דעלמא פשיטא בוגרות מאי עבידתייהו (י) הכא במאי עסקינן דשויתיה שליח מהו דתימא כי מקבל קידושי אדעתא דידה קא מקבל קמ״ל לא שביק אינש מידי דאית ליה הנאה מיניה ועביד מידי דלית ליה הנאה מיניה מי לא עסקינן (יא) אינש מצוה דרמיא עליה ועביד מצוה דלא רמיא עליה: מי שיש לו שתי כיתי בנות: וצריכא דאי אשמעינן קמייתא בהך קאמר ר׳ מאיר דכיון דאיכא זוטרא מינה להך גדולה קרי לה אבל בהא אימא מודי ליה לר׳ יוסי דקטנה להך קטנה דכולהו קרי לה ואי איתמר בהא בהא קאמר ר׳ יוסי אבל בהך אימא מודי ליה לר״מ צריכא למימרא דר״מ סבר מחית אינש נפשיה לספיקא ור׳ יוסי סבר לא מחית אינש לספיקא והאיפכא שמעינן להו (יב) דתנן (יג) הנודר עד הפסח אסור עד שיגיע עד שיהא פסח אסור עד שיצא עד פני פסח רבי מאיר אומר (יד) אסור עד שיגיע רבי יוסי אומר עד שיצא אמר רבי חנינא בר אבדימי אמר רב מוחלפת השיטה (טו) והתניא (טז) זה הכלל כל שזמנו קבוע ואמר עד פני רבי מאיר אומר עד שיצא רבי יוסי אומר עד שיגיע אמר אביי מחלוקת בשתי כיתי בנות אבל בכת אחת דברי הכל גדולה (יז) ממש קטנה ממש אמצעית בשמה קרי לה אמר ליה רב אדא בר מתנה לאביי אלא מעתה

אמצעית

עין משפט נר מצוה

כב א מיי׳ פ״ג מהלכות יבום הלכה ג סמג עשין נא כ״ש״ע אה״ע סימן קנז סעיף ח:
ג ב מיי׳ פ״ט מהלכות אישות הלכה ח סמג עשין מח כ״ש״ע אה״ע סי׳ לו סעיף טו וסעי׳ ח:
עא ג מיי׳ שם הלכה ט טוש״ע שם סעי׳ ח:
עב ד מיי׳ שם טוש״ע שם סעי׳ ח:
עג ה ו מיי׳ שם הלכה ח טוש״ע שם סעי׳ טו:
עד ז ח מיי׳ פ״י מהלכות מדיס הלכה ז סמג לאוין רנ״ב טוש״ע י״ד סי׳ רכ סעי׳ יא:
עה ט מיי׳ שם הלכי ח טוש״ע שם סעי׳ יב:

גליון הש״ס

ה״ם: ד״ה רבי סבר מה לי לשקר. נתו״ מ״מ כיון דליעבד מהני תשיב ספיר מגו. ע״ין גיטין דף כו ע״ב תד״ה ל״אלכתיבנה: **בא״ר** בבופו דבשעת מיתה **לא** שייך למימר פטר כו׳. קשה לי הא ב״ש דף קלה ע״א אהכיה דכי שם וכו׳ הכי דאפילו סמוך לייתה נאמן לומר גירשתי בתנאו דכילו לגרשה:

מוסף רש״י

ד מקדש את בתו סתם. אחת מעומדי מקודשת לי. אין בוגרות בכלל. אם יש בוגרות הרבה אין אחת מהן קדושין אלו לאלמרן לקבל לי לפי שאינו נרשותו לקבל קדושין (לעיל נא:). בגדולות. בנות הראשונה (שם). שבקטנות. בנות הקטנה (שם). אם קטנה שבגדולות. אם שתי אמצעיות שבגדולות אם אין זה ולגבי בנות שניה מקרי כולהו בנות גדולות (שם). כולן אסורות. לאחרים עד שתגדל ואפילו אמצעית שבקטנות, דלגבי קטנות אותה היא גדולה היא (שם). הא בנות בכלל. ולריכות גט ולא הרבה (שם). קידושין שאין מסורים לביאה. שאין בו לבא לידי ביאה (בכורות יא:). קידש אחת משתי אחיות אי פירש איזהו מהן, דאין יכול לשאת אחת מהן דשמא זו אחות אשתי (לעיל נא:). שיש יודע אחו אשתו ואחו אחות אשתו שאינו בכרת (לעיל נא:). כשאין שם אלא גדולה וקטנה. בוגרת אחת וקטנה אין בו כלל קדושין אלא בקטנה, ודוסי ולאי הן, והוא הדין אם יש גדולות הרבה כיון דאין בכלל הוי להו קדושין בוגרות, ולהכי אצטריך לשנויי דאין שם אלא גדולה אחת, דכיון דאין כרתך קטנות דומיא דגדולות דייקינן, ומהשתא דייקינן הא קטנה בכלל (לעיל נא:). והא בוגרות קתני. ולכאורה דייקינן על חיך הא קטנות בכלל ולאיכא אחי (שם). בוגרות דעלמא. אם שיש לו בת בוגרת אין בו הבוגרות בכלל קדושין בכל אביה (שם). פשיטא. אי בת אמצעית בכלל ולאיכא טובא אצטריך למתני משום דיוקא דאיכא למיקרי הא קטנה בכלל, שמעינן דקדושין שאין לבא לידי ביאה הוי קדושין, אלא הא אין לאיכא אצטריך ולא דיקא דיקא אצטריך, דפשיטא בוגרת אין לו רשות ואין כאן בת אלא קטנה ויקדושיה דהוו קדושין (שם). דשויתיה שליח. לקדשה לכל הבא (שבו).

מוסרת הש״ס

(ו) מתוכות מ:: ומסמא קיד: קטו. כ״ג לא. [ה: ו. לב: לג: בכורות לו.] ב״מ פא:, ב) [עי׳ תוס׳ ומסמא קטו. ד״ה אי דלמא], ג) [לעיל נא:], ד) נ״ז שם מדיס פא:, ה) [ל״ל הגדולה. רש״ש, וכ״ה בנכת״ו], ו) [לעיל נא.], ז) [שם: ב״מ הענין], ח) שם, ט) נדרים ס:, י) שם פא: [תוס׳ נדרים ס״ל ה״ר ע״ש], ל) [בכת״י גדולה גדולה מכם קטנה קטנה מכם], מ) [בר״ן: שבן], נ) [בר״ן עוסף: ליבם], ס) [בר״ן: מחזקתה], ע) [בר״ן: לבך אתמא בחזקה שאינה זקוקה ליבם למיפסל דיעוריה דבשעת מיתה], פ) [לעיל מג ע״ב], צ) [בכ״י שבר״ף: שאמר בתו], ק) [בדפו״י: הכחות. ויתכן שבל״ל], ר) [בכ״י ר״ש: גדולה שבכולן קתמר, וכר״ן: גדולה מכם שבכולן קתמר], ש) [״כיון דאין בכלל״ וכן ״הוו להו״ ליתא בדפו״ר, וגם לא בגירסת מהרש״ל. ובגירסת מהרש״ל ״דקטנה קידושי אלא״], ת) [לעיל ל ע״ב, ועיין כתובות נב ע״ב], א) [נדרים סא ע״ב בשמעתא], ב) [במהרש״ל מגיה ובגירה, ע״ש], ג) [״פירש הקונטרס״ ליתא בדפו״ר, ולא הובא בכש״ל. ועיין מהרש״ל], ד) [בל״ל דלמרינן, ובדפו״ר: דמ״ל], ה) [עיין עט ע״ב], ו) [יתכן דל״ל: הלכך מה לי לשקר עדיף מהמחזקה], ז) [ובתוס׳ דפו״ר: נאמן כמו שאם יש לי בנים].

הגהות הב״ח

(א) תוס׳ ד״ה רבי וכו׳ ועקר ליה לחזקה דהוה מחזקינן: (ב) בא״ד יהא נאמן) כמו כן כשאומר יש לי בנים:

מוסף תוספות

א. בתוס׳ הרא״ש הוא בנ״א: שיכתוב לה גט שיחול סמוך למיתה. ב. [ד]הו״ל גט ישן כיון שמתיחד עמה. שם. ג. דבדיעבד אם פטרה בגט ישן תיגשא לכתחילה ואפי׳ למ״ד לא תיגשא מ״מ כיון דאם נשאת לא תצא חשבינן ליה מיגו דקודם היה פוטרה בענין זה ממה שיפטרנה בשקר. שם. ד. אע״ג דהאי מיגו לא חשיבא שאם היה מגרשה היה פוסלה מן הכהונה והשתא שאומר זה בני לא פסול לה מ״מ חשיב מיגו לפוטרה מיבם. תוס׳ ב״ב קלד: ד״ה הואיל.

תוס׳ ר״י הזקן

כעדים דמו. כלומר שמבטלין החזקה הראשונה וישאר זה מוחזק שיש לו בנים ואין לו אחים. הלכך אי אמר בשעת מיתתו אין לי בנים או אין לי אחים אינו נאמן שאינו אומר אלא לאוסרה, דהואיל וזה שמוחזק לן באחים אינו [דרוע] לנו בבירור אלא ששמענו ז) מה לי לשקר מהחזקה דכעדים דמי שיש לו בנים ואין לו אחים. ור׳ נתן [סבר]. דנאמן ממאי דאמר בשעת מיתה דלא אתי מה לי לשקר ומבטל לחזקה ראשונה אלא הרי היא עומדת במקומה, וכי אמר אין לי בנים נאמן דהא מוחזק הוא שאין לו בנים וכי אמר יש לי אחים נאמן דהא מוחזק הוא שיש לו אחים.

אמצעים שבכת שניה משפרי. אריסא קאי דמספקא לכל כת שניה ט)בגדולה אמצעית לגבי מאן קרי לה גדולה אי לא לגבי קטנה דהיא כת אלמא בכת אחת פליגי: **בשאין שם.** בכת שניה שום אמצעית להכי תני אסורות כולן אבל אי הוי התם אמצעית הוי תני מתניתין חוץ מן הקטנות שבקטנות ולא הוה תני חוץ מן הקטנה: **והכי נמי מסתברא.** דבדליכא אמצעית עסקינן: **דאם איתא דאיכא.** אמצעית וכולהו בעי לאשמועינן דאסירן נתנייה גבי אינו יודע ונימא הכי אינו יודע אם גדולה שבגדולות אם גדולה שבקטנות או אמצעית שבקטנות כולן אסורות אלא מדלא תנייה לאשמעינן בה איסורא שמע מינה סבירא ליה דלא אסירא וכי קתני כולן אסורות בדליכא אמצעית: **וליטעמיך.** דאמרת דאי ס"ל דאסורות באמצעית נמי קאי הוה מפרש לה: **אמצעים שבכת ראשונה.** דולאי אסירא אם ישנה שם דהא י)מודים דכל כת דראשונה לגבי כת שניה גדולה קרי לה ואסורה ניתנייה בריש כי היכי דנשמע מינה דאסורות עלה קאי ולא מיסק אדעתין למישרי ולומר דכי קתני כולן אסורות כשאין שם אמצעית: **הכי השתא.** בהיא לא איצטריך ליה לפרושי דאף ע"ג דמתניתין כולה בשאין שם אלא שתים בכל כת לא מיסק אדעתין דאי הוה שם אמצעית לא הוה תני כולן אסורות דכיון דתנא קטנה דידיה לאיסורא ואשמעינן דקרי לה גדולה כ"ש אמצעית דקשיא מינה אלא כת שניה דכי לא תנא לה איכא למימר דמתניתין בשאין שם אלא גדולה וקטנה אבל אמצעית לא הוה קרי לה גדולה אם איתא דאיכא אמצעית ואכולהו קאי אסורות ליתנייה בהדיא ונשמע דאף היא אסורה דלא נטעי לאוקמא בשאין שם אמצעית: **והכי פסח וכו' ופליגי.** דאיכא למ"ד לימים אמצעיים נמי קרי פני הואיל ויש מאוחר ממנו: **הכם בנישנא דעלמא פליגי.** דמאן דאסר לאו משום דסבירא ליה דכל שיש מאוחר ממנו קרי פני אלא משום דמשמע ליה בלשון בני אדם מיפני פיסחא קאמר שיהא הפסח פנוי פונה ועובר: **מתני' הוא אסור בקרובותיה.** דשוינהו עליה חתיכה דאיסורא בהולאתו: **ומותר בקרובות קטנה וכו'.** שאין אמה נאמנת עליה ואף היא אינה צריכה גט דאי בעיא גט הויא לה גרושתו כ)ונאסר בקרובותיה: **קטנה.** הכא: **גדולה.** התם:

ואם נתן גט מעצמו כופין אותו ליתן כתובה. מכאן יש להוכיח דלאלמנה מן האירוסין יש לה כתובה ואפילו לא כתב א דהא מסתמא הכא מיירי דלא כתב לה דאי כתב לה א"כ מאי מנקשין שייך למימר הכא ב אלא ש"מ דמיירי הכא דלא כתב לה כתובה ואפ"ה קאמר כופין אותו ליתן כתובה ובפרק הכותב (כתובות פט:) דבעי אלמנה מן האירוסין יש לה כתובה או אין לה כתובה היה יכול להוכיח מהכא אבל לא לגה ג שהרי לא לגה להוכיח מהאמוראין כי אם מן המשנה ד):

אמצעית שבכת שניה תשתרי הכא במאי עסקינן בשאין שם אלא גדולה וקטנה והכי נמי מסתברא דאם איתא דאיכא ליתנייה ולטעמיך אמצעית שבכת ראשונה דודאי ספיקא ואסירא ליה מי קתני לה הכי השתא התם תנא קטנה דידה לאיסורא והוא הדין להך דקשישא מינה הכא אם איתא דאיכא ניתנייה אמר ליה ה)רב הונא בריה דרב יהושע לרבא הא פסח דכי כת אחת דמי ופליגי אמר ליה התם בלישנא דעלמא קמיפלגי מר סבר עד פני הפסח עד קמי פיסחא ומר סבר עד דמיפני פיסחא: **מתני'** ו)האומר א)לאשה קדשתיך והיא אומרת לא קדשתני הוא אסור בקרובותיה והיא מותרת בקרובויו ב)היא אומרת קדשתני והוא אומר לא קדשתיך הוא מותר בקרובותיה והיא אסורה בקרובויו ג)קידשתיך והיא אומרת לא קידשת אלא בתי הוא אסור בקרובות גדולה וגדולה מותרת בקרובויו הוא מותר בקרובות קטנה וקטנה מותרת בקרובויו ד)קדשתי את בתך והיא אומרת לא קדשת אלא אותי הוא אסור בקרובות קטנה וקטנה מותרת בקרובויו הוא מותר בקרובות גדולה וגדולה אסורה בקרובויו: **גמ'** האומר לאשה קדשתיך וכו': וצריכא דאי אשמעינן גביה דידיה משום דגברא לא איכפת ליה ומיקרי אמר אבל איהי אימא אי לאו דקים לה בדיבורה לא הות אמרה וליתסר איהו בקרובותיה קמ"ל: קידשתיך והיא אומרת וכו': הא תו למה לי איצטריך ס"ד אמינא מדאורייתא הימניה רחמנא לאב ה) מדרבנן הימנוה לדידה ותיתסר ברתה בדיבורה קא משמע לן: קידשתי את בתך וכו': הא תו למה לי איידי דתנא הא תנא נמי הא איתמר רב אמר כופין ושמואל אמר מבקשין אהייא אילימא ארישא לאו כופין איכא ולא מבקשין איכא אלא אסיפא בשלמא מבקשין לחיי אלא כופין אמאי אמר לא ניחא לי דאיתסר ו)בקריבה אלא שמעתתא אהדדי איתמר ז)אמר שמואל מבקשין ממנו ליתן גט אמר רב ח)אם נתן גט מעצמו כופין אותו ליתן כתובה איתמר נמי אמר רב אחא בר אדא אמר רב ואמרי לה אמר רב אחא בר אדא אמר רב המנונא אמר רב כופין ומבקשין תרתי ה"ק מבקשין ממנו ליתן גט ואם נתן מעצמו כופין אותו ליתן כתובה אמר רב יהודה ט)המקדש בעד אחד אין חוששין לקידושיו בעו מינה מרב יהודה שניהם מודים מאי י)אין ולא ורפיא בידיה איתמר אמר רב נחמן אמר שמואל המקדש בעד אחד אין חוששין לקידושיו ז)ואפי' שניהם מודים איתיביה רבא לרב נחמן האומר לאשה קדשתיך והיא אומרת לא קדשתני הוא אסור בקרובותיה והיא מותרת בקרובויו) אי דאיכא עדים אמאי מותרת בקרובויו ואי דליכא עדים אמאי אסור בקרובותיה אלא לאו בעד אחד) כ)הכא במאי עסקינן כגון דאמר לה קידשתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים איתיביה כ)המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי ב"ש אומרים אינה צריכה הימנו גט שני וב"ה אומרים ל)צריכה הימנו גט שני היכי דמי אי דאיכא עדים מאי טעמייהו דב"ש ואי דליכא עדים מאי טעמייהו דבית הלל אלא לאו בעד אחד וליטעמיך אימא סיפא ומודים בנתגרשה מן האירוסין שאין צריכה הימנו גט שני מפני שאין לבו גם בה ואי סלקא דעתך עד אחד מהימן מה לי מן האירוסין מה לי מן הנשואין אלא ב)הכא במאי עסקינן כגון דאיכא עדי יחוד וליכא עדי ביאה בית שמאי סברי לא אמרינן

גמ' וצריכא. לאשמעינן בכולהו דמי שאסר עצמו בדיבורו נאסר ומי שלא אסר עצמו אינו נאסר: **גבי דידיה.** כי אמר קידשתיך לא מיתסרא אחיה בקרוביו משום דאיהו שקורי משקר וגברא לא איכפת ליה אם אוסר עצמו בקרובותיה חנם: **ומקרי ואמר.** קדשתיה ואע"ג דלא קדשה: **אבל איהי.** כי אמרה קדשתני דאסרה נפשה אכולי עלמא עד שיתן לה גט אי לאו דקים לה דקדיש לה הוה אמרה ונתסר אחיה על פיה בקרובותיה ואפי' לא נתן לה גט: **מדרבנן הימנוה.** דבגן לאמה על הבת ותהא צריכה גט ותאסר בקרובותיו ג): **כופין.** ליתן לה גט: **לא כופין איכא כו'.** דאין צריכה ממנו גט דהא קתני מותרת בקרוביו ואי בעיא גט הוה מיתסרא בחיי דהויא לה גרושת אחיו: **ואלא אסיפא.** דאמרה קדשתני דבעיא גט: **בשלמא מבקשין.** ממנו ליתן גט: **לחיי.** שצריך בקשה לאסור עצמו בקרובותיה כדי להתיר לינשא הואיל ואין חפץ בה: **ושמעתתא דרב ושמואל אהדדי איתמר.** לא לחלוק זו על זו אלא להוסיף האחרון מה שלא פירש הראשון: **ואם נתן מעצמו.** בלא בקשה כופין אותו ליתן כתובה דגלי דעתיה דקדשה וארוסה יש לה ד)כתובה: **שניהם מודים.** לדברי העד: **מהו.** הא ה)דתניא אין חוששין משום דלא מיסתן הוא והא הימנוה או דלמא משום דאין קידושין חלין בלא עדים וליף דבר דבר מממון ו) כתיב בעריות ערות דבר (דברים כד) וכממון כתיב על פי שני עדים יקום דבר (שם יט): **אין ולא.** לא היה מחזיק בדבריו לא לאסור ולא להתיר פעמים שאמר הן ופעמים שאמר לאו ורפיא בידיה ולא היתה מוחזקת הולאה זו בידו: **איאמר נמי.** לא גרסינן נמי: **ואי ליכא עדים.** ואפי' מודה אמאי אסור בקרובותיה ע"פ עצמו הלא אין קידושין אפילו לדבריו דאי נמי ז)אמר בעד אחד הוו קידושין בששניהם מודים היכא דאין עד אחד לא ח)אמרת דעד אחד חשיב לחייב שבועה בדיני ממונות ט) הלכך בערוה נמי חשיב להתקיים קידושין בפניו ובלבד שיהו שניהם מודים: **אלא לאו בעד אחד.** וקתני הוא אסור בקרובותיה אלמא זה שמודה לו נאסר דחשיב לאיתפוסי קדושין קמיה: **קידשתיה בפני פלוני ופלוני.** י)הוו להו קידושין גמורין לכל דבריו ונאמן הוא לאסור את עצמו: **ולנה עמו בפונדקי.** ואפי' לאחר זמן: **אי דליכא עדים.** דנתקדשה בגיאה: **אלא לאו בעד אחד.** ושניהם מודים:

אמרינן

ו) רש אדא בר אמנה לאחני והא, ס"ל [מהרש"ל עי"ש], כתובות ט., ג) [לעיל סד ע"ב], ד) [בכת"י בקרובותיה], ה) [שבת קיג. קנו. ב"מ יד:], ו) [בכת"י טופס: היכי דמי], ז) [בכת"י טופס: אמר ליה], ח) ניטין פא. עדיות פ"ד מ"ו תוספתא דניטין פ"ו ה"ט [ע"ש] תוס' דעדיות פ"ב ה"ד [ע"ש], ט) [בדפו"ר: בגדולות], י) [בדפו"ר: מודים], כ) [ברש"י רי"ף ובר"ן: ונאסרת בקרוביו. ועיין רש"ש], ל) [ל"ל בקרוביו, רש"ש], מ) [ברש"י רי"ף וטופ: מנה ומאתים. ועיין כתובות מז ע"ב], נ) [ל"ל דאמרת. רש"ש], ס) [לקמן בעמוד ב'], ע) [ל"ל אמרינן. ובדפו"ר אמ'], פ) [ל"ל אמרינן. ובדפו"ר אמר], צ) [שבועות מ ע"ב], ק) [ברש"י רי"ף: לדבריו הוו קידושין גמורין דהוא נאמן לאסור ל"ש. ובר"ן: דהוו להו קידושין גמורים כדבריו. ועיין רש"ש], ר) [וע"ע תוס' ב"מ יז: ד"ה מן ותוס' יומא יט: ד"ה מי],

גליון הש"ס

תוס' ד"ה **ואם** נתן גט מעצמו כופין וכו' שהרי לא רצה להוכיח מהאמוראים. וכעין זה כתבו התוס' לעיל דף כג ע"ב ד"ה דאי"כ ועיין כתובות דף מ"ד ע"ל תד"ה והלכתא ובר"ן נדרים דף עב ע"ל ד"ה ולענין הלכה:

מוסף רש"י

הוא אסור בקרובותיה. נאמה ובתה ואמותה, דשויהו מגפייה מתיכה דאיסורא (כתובות ט:). והיא מותרת בקרוביו. שהרי אינה מודה בקידושין (שם). אין ולא ורפיא בידיה. רפויה היתה התשובה בפיו אם נאמור אם לתתיר (שבת קיג:). תחלה אמר אין וחזר ואמר לאו, רפוי היה הדבר בידו, שלא היה יודע טעמו של דבר יפה (ב"מ יד:).

עין משפט נר מצוה

עו א מיי' פ"ע מהל' אישות הלכה טו סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' מח סעיף ג:

עז ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:

עח ג מיי' שם טור שו"ע שם סעיף ג:

עט ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

פ ה מיי' שם הלכה טז טוש"ע שם סעיף ו:

פא ו מיי' וסמג שם טור אה"ע שם:

פב ז ח מיי' פ"ד מהל' אישות הלכה ו סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן מב סעיף ב:

פג ט מיי' שם פ"ט הלכ' טו סמג שם טוש"ע אה"ע סימן מח סעיף ה:

פד י כ מיי' פ"י מהל' גירושין הלכה יח סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמט סעיף ב:

מוסף תוספות

א. מתנאי ב"ד. תוס' רי"ד: וליכא למימר דהכא מיירי כגון דאמרה קדשתני והכנסתני לחופה, דא"כ כשנתן גט אמאי כופין ליתן כתובה דלמא על הקדושין הודה ולא על הנישואין. תוס' הרא"ש. ב. דאי כתב לה היכי מצי למימר לא קדשתיך דאין מקדשי לא היתה הכתובה באה ליד האישה קודם קידושין. תוס' הרא"ש.